

Norges delegasjon
til Den europeiske union

Statusrapport om klima og miljø pr. september 2025

Spesialutsendingene for klima- og miljøsaker
Thea Hellenes Ekre og Birthe Ivars

Innhold

Oppsummering – status på klima- og miljøområdet og en oversikt over hva som kommer	2
Klima: hva har skjedd og hva kan vi forvente fremover? Noen utvalgte leveranser.....	5
STATUS PÅ MILJØOMRÅDET:	7
NATURMANGFOLD	7
Avskogingsforordningen – avskogingsfrie råvarer og produkter.....	8
Komisjonens forslag til forordning om skogovervåking.....	9
Forslag til forordning om planter fremstilt ved hjelp av nye genteknikker (NGT)	9
Ulvens vernestatus i EU – endringer i habitatdirektivet	10
SIRKULÆR ØKONOMI	10
Økodesignforordningen – den første arbeidsplanen er vedtatt	10
Revidert rammedirektiv for EUs rammedirektiv om avfall er ferdigforhandlet.....	10
Forslag til revidert kjøretøyforordning - trilogforhandlingene kan starte opp.....	11
KJEMIKALIER.....	11
FORURENSNING.....	12
Forslag til en forordning som skal redusere tap av plastpellets.....	12
Endringer av vanndirektivet, EQS-direktivet og grunnvannsdirektivet.....	13
RÅDET	14

Oppsummering – status på klima- og miljøområdet og en oversikt over hva som kommer

Felles for oppdragsbrevene til kommissærene og Von der Leyens politiske retningslinjer er at EU må og vil opprettholde en stø kurs for å nå målene i den grønne given. Ambisjonene på klima og miljøområdet er imidlertid under et nytt narrativ om avkarbonisering, konkurranseevne og sikkerhet, og det er tegn til mer «pragmatisme», forenkling og fleksibel tilnærming. Det fremforhandles fortsatt nytt klima- og miljøregelverk og lanseres nye strategier på klima- og miljøområdet. Ytre høyre i Europaparlamentet og flere medlemsland utfordrer imidlertid den grønne agendaen.

Det første halvåret har Europakommisjonen lagt frem flere meldinger, handlingsplaner og forenklingsspakker med relevans for klima- og miljøområdet. Kommisjonens initiativ og lovforslag gjenspeiler mer og mer at klima- og miljøtiltak er nødvendige for økt konkurransekraft, sikkerhet og beredskap. I tillegg er Europakommisjonens initiativer og lovforslag mer tverrsektorielle enn før og har vanligvis flere formål.

I kommisjonens **konkurranseevnekompass** som rammer inn EUs arbeid de neste fem årene løftes et endret klima og ekstremvær frem som økende trusler mot Europas økonomiske sikkerhet og beredskap. I kompasset legges det vekt på at EU og medlemslandene må øke sin motstandsdyktighet og styrke sin beredskap for å kunne møte slike trusler.

Europakommisjonens fremleggelse av **den rene industriplanen** i februar i år har som formål å bidra til avkarbonisering som en driver for vekst og styrke konkurranseevnen til europeisk industri i møte med høye energipriser og tøff global konkurranse, og samtidig øke motstandsdyktighet ved å sikre produksjonsvirksomhet i Europa. Planen lanserer en rekke tiltak med fokus på energiintensive industrier og ren teknologiproduksjon, der avkarbonisering og sirkularitet står sentralt og som fremmer en rekke muliggjørende initiativer for omstillingen. Planen skal følges opp i flere sektorvise handlingsplaner. Handlingsplan for stål og metaller, for kjemisk industri, og for bilindustrien er allerede presentert og flere er ventet, herunder investeringsplan for bærekraftig transport. Implementeringen av den rene industriplanen beskrives som avgjørende for å nå **klimamålet for 2040**. Kommisjonen presenterte 2. juli sitt forslag om endringer i klimaloven med et mål om å redusere utslippene med 90% i 2040 sammenlignet med 1990. Krevende forhandlinger pågår i Rådet og Europaparlamentet.

Kommisjonspresident von der Leyen varslet i sine politiske retningslinjer fremleggelse av en **helhetlig strategi for vannrobusthet**. Denne ble lagt frem 5. juni og har som formål å gjenopprette og beskytte vannets kretsløp, bygge en vannsmart økonomi i EU som støtter opp om en konkurransekraftig vannindustri og å sikre rent og rimelig vann og sanitære forhold for alle. Vannressurser kobles i økende grad til Europas sikkerhet, kriseberedskap og klimatilpasning. Det er også lagt frem en **havpakt** som skal sikre en helhetlig tilnærming til all havrelatert politikk i EU.

Flere regelverk er blitt ferdigforhandlet (noen av dem mangler ennå formell endelig godkjenning) for eksempel direktiv om jordovervåking, revisjon av rammedirektivet for avfall med fokus på matavfall og tekstiler, forordning om å redusere plastpellets og prioriterte stoffer i vann. Den første arbeidsplanen med prioriterte produkter/materialer under økodesignforordningen er vedtatt.

En tverrgående prioritet for denne Kommisjonen og sentralt konkurranseevnekompasset er forenkling og reduksjon av administrative byrder for europeiske selskaper. Kommisjonen

har lagt fram flere forenklingspakker ('omnibus') første halvår. Første i rekken var en forenklingspakke med endringer av regelverk for bærekraftsrapportering (CSRD, CSDDD og taksonomien) og CBAM.

Det har vært høring om en **forenklingspakke på miljø** som kommisjonen etter planen vil legge frem ila høsten 2025. Tre områder nevnes spesielt med potensiale for forenkling: sirkulær økonomi, industriutslipp og avfallshåndtering. Eksempel på tiltak er å unngå dobbeltrapportering, fremme digitalisering og ivareta utfordringer knyttet til utslippstillatelser/konsesjoner i lys av erfaringer under forordningen for produksjon av nullutslippsteknologier, NZIA. Det pågår også en høring om den kommende loven om sirkulær økonomi med frist 6. november til kommisjonen (frist for nasjonal høring var 23. September). Lovforslaget er ventet i fjerde kvartal 2026.

Kommisjonen har også lagt frem en **kjemikaliepakke som består av en handlingsplan for kjemisk industri og en egen omnibus forenklingspakke**. Kommisjonens forslag til revisjon av EUs kjemikalieforordning (REACH) vil etter planen legges frem i november.

Kommisjonen la 7. juli frem en [meddelelse](#) om **naturkreditter** i tråd med oppdragsbrevet til miljøkommissær Jessica Roswall. Hovedformålet er å få opp andelen privat finansiering for å bevare og restaurere natur i lys av finansieringsgapet for å gjennomføre EUs naturrestaureringsforordning og den globale naturavtalen.

Forhandlingene **om EUs nye langtidsbudsjett** (MFF) 2028-2034 startet opp i september. Kommisjonen foreslår en vesentlig økning av totalbudsjettet som må sees i lys av de store forventningene om nye satsinger som ble varslet i den rene industriplanen og Draghi-rapportens anbefalinger. Europakommisjonen ønsker mer fleksibilitet i budsjettet, slik at Europa kan handle raskt når omstendighetene endrer seg eller nye politiske prioriteringer oppstår.

Det skal settes av 35 % av budsjettet til klima og miljø som skal integreres i alle politikkområder (andelen ligger omtrent på samme nivå som før, men i nåværende budsjett er det to separate mål for klima- og biodiversitet) men det er foreløpig uklart hva som skal regnes inn i dette. Kommisjonen foreslår også at "Do no significant harm"-prinsippet skal gjelde alle aktiviteter med EU-finansiering. Mer veiledning om hvordan dette skal praktiseres varsles før 1. januar 2027. Kommisjonen foreslår også et eget konkurranseevnefond med et eget kapittel om avkarbonisering og konkurranseevne, i tillegg til styrking av EUs innovasjonsfond.

Sikkerhet, konkurransekraft og grønn omstilling er Danmarks hovedprioriteringer under formannskapet. Danmark sier at den grønne omstillingen fortsatt må opprettholde ambisjonsnivået samtidig som EUs konkurransekraft, forsyningssikkerhet og uavhengighet av russisk gass sikres. EU må levere på omstillingen til et klimanøytralt samfunn innen 2050 (som er det overordnede målet i den grønne given). Programmet for det danske EU-formannskapet kan leses nederst på den offisielle nettsiden [HER](#).

På lovgivningsfronten ble det aller meste av regelverket under den grønne given vedtatt under forrige kommisjonsperiode. I tillegg til nye initiativer vil fokus fremover være å gjennomføre det som er vedtatt.

Det Europeiske miljøbyrået (EEA) publiserte 20. februar status for måloppnåelse under EUs 8. miljøhandlingsprogram (EAP) som bygger på Europas grønne giv. Rapporten viser at EU kun delvis er i rute for å oppnå målene innen 2030. Konklusjonen er at EU må trappe opp innsatsen

for å nå målene. Statusrapporten peker på at den grønne omstillingen krever store investeringer men at det koster mer å la være (*cost of inaction*).

Tabellen under gir en oversikt over de viktigste pågående og kommende initiativene på miljø- og klimaområdet, og utvalgte initiativer på andre områder med klima og miljøinnhold:

Handlingsplaner	Lovgivning
Ren industriplan (Clean Industrial Deal)	Endring av klimaloven med nytt klimamål for 2040 (pågår)
Strategi om vannrobusthet	Forordning om skogovervåking (avstemning om å avvise hele forslaget i EPs plenum uken 20.-23. okt)
Meddelelse om naturkreditter	Jordovervåking (trilogienighet)
Handlingsplan for kjemisk industri	Kjøretøyforordning (trilogforhandlinger starter opp 14. oktober)
Handlingsplan for stål og metaller	Kjemikalieomnibus
Havpakt	Prioriterte stoffer, miljøkvalitetsstandarder i vann (trilogienighet i sept)
Indre markedsstrategi - skal bidra til å redusere barrierer i det indre markedet og styrke handel og investering innad i unionen. Omhandler også fragmenterte regler for emballasje, merking og avfall og et utdatert produktregelverk.	MFF – EUs langtidsbudsjett – EP og Rådet har innledet behandling.
	Omnibus I: forenklingsspakke med endringer av regelverk for bærekraftsrapportering (CSRD, CSDDD og taksonomien) og CBAM.
	Omnibus IV: 'Small mid caps' forenklingsspakke som gjør endringer i bl.a. f-gassforordningen og batteriforordningen
Ventede strategier	Ventet lovgivning
Bioøkonomistategien - høsten 2025	Lov om sirkulær økonomi (4. kvartal 2026)
Investeringsplan for bærekraftig transport (STIP) med fokus på å fremme investeringer i bærekraftig og lavkarbon drivstoff for luftfart og maritim sektor	Revisjon av Reach-forordningen (ventes i nov. 2025)
Europeisk plan for klimatilpasning (2026)	Miljøomnibus (høsten 2025)
	Revisjon av CBAM (sent 2025/2026)
	Industrial Accelerator Act , med bl.a. fokus på forenkling av tillatelsesprosesser og fremme ledende markeder for lavkarbonprodukter (sent 2025)

Klima: hva har skjedd og hva kan vi forvente fremover? Noen utvalgte leveranser

I mai presenterte Kommisjonen en [melding](#) som vurderer medlemslandenes innmeldte nasjonale energi- og klimaplaner (NECPs). Basert på de innmeldte planene ligger EU an til å redusere utslippene i 2030 med 54%. Det overordnede målet er 55%. Oppnåelse avhenger av imidlertid av gjennomføring av eksisterende og planlagt nasjonalt politikk og EU-regelverk under 'klar for 55'-pakken. For sektorene som er omfattet av [innsatsfordelingsforordningen](#) ('Effort Sharing Regulation', ESR) som inkluderer innenlands transport, bygg, jordbruk, små industriprosesser og avfall, ligger EU an til å redusere utslippene med 38% hvilket er en betydelig forbedring sammenlignet med utkast til planer. Målet er 40% reduksjon i 2030. For [skog- og arealbrukssektoren](#) ('LULUCF') viser medlemslandenes framskrivninger at EU *ikke* er på vei til å nå målet i 2030 (om å genere 42 Mt CO₂-ekvivalenter i addisjonelle opptak innen 2030). Det vises til at arealsektoren har lagret mindre og mindre karbon fra atmosfæren de siste årene, og analysen viser ikke at opptaket vil øke.

2040-mål og klimaarkitektur etter 2030

Et klimamål på 90% i 2040 sammenlignet med 1990 var allerede varslet i Kommisjonens [melding](#) fra februar i fjor og klimakommissær Hoekstra har fått i oppdrag å forankre dette i EUs klimalov. 2. juli presenterte Kommisjonen sitt [forslag](#) til endring av klimaloven **med nytt klimamål for 2040 om å redusere utslippene med 90%** sammenlignet med 1990. Kommisjonen presenterte dette som «en pragmatisk, fleksibel og «ny vei» til 2040». Klimaloven er en rammelov, og legger i all hovedsak føringer for etterfølgende regelverksendringer nødvendig for å nå målet. Den 'nye veien' til 2040 er at Kommisjonen i forslaget åpner for fleksibilitet, gjennom at særlig følgende elementer må være tilstrekkelig reflektert i kommende lovforslag:

- Fra 2036, en *mulig* adgang til å bruke internasjonale kreditter under artikkel 6 i Parisavtalen av høy kvalitet, oppad begrenset til 3% av EUs nettoutslipp i 1990. Opprinnelse, kvalitetskriterier og andre vilkår knyttet til anskaffelse og bruk av slike kreditter skal defineres gjennom EU-regelverk.
- Bruk av permanent karbonfjerning i EUs kvotehandelsystem, ETS, for å kompensere for gjenværende utslipp i sektorer som er vanskelig å avkarbonsiere ('hard to abate').
- Økt fleksibilitet mellom sektorer for å støtte en kostnadseffektiv oppnåelse av målet, som eksempelvis kan gi en medlemsstat muligheten til å kompensere for utfordringer i arealbrukssektoren ved å 'overprestere' innenfor avfall og transport.

Det er knyttet stor spenning til hvordan dette vil lande etter pågående behandling i Rådet og Europaparlamentet. Det danske formannskapet hadde som plan å lande enighet om Rådets posisjon på 2040-målet og EUs nasjonalt fastsatte bidrag under Parisavtalen, NDC, for 2035 på ekstraordinært rådsmøte 18. september. I forkant av rådsmøtet ble det flertall for å løfte diskusjonen om klimamålet til statslederne i Det europeiske råd (DER), i en bredere diskusjon om europeisk konkurranseevne, etter støtte fra Tyskland og Frankrike, i tillegg til land som Italia, Polen, Ungarn og Tsjekkia. Statslederne møtes i DER 23. oktober. Etter de har gitt sine føringer for diskusjonen skal det danske formannskapet etter planen sette opp et nytt miljørådsmøte før partsmøtet under klimakonvensjonen, COP30, i Brasil starter 10. november. Danmark har i siste [kompromissforslag](#) til endret klimalov gjort flere endringer sammenlignet med Kommisjonens forslag, særlig på bruken av fleksibilitet, skog- og arealbrukssektoren og innsatsfordelingen mellom land, og hvor tydelige koblingene skal være til muliggjørende rammeverk som det jobbes med i andre rådskonstellasjoner som på energi og konkurranseevneområdet.

Sammenhengen mellom målet for 2040 og EUs NDC for 2035 har også vært gjenstand for diskusjon i Rådet. Etter EUs klimalov må EU vedta et mål for 2040. Under Parisavtalen må

partene melde inn oppdaterte NDCer hvert femte år. For EUs del vedtas deres NDC av Rådet i samarbeid med Kommisjonen, uten formell innblanding av Europaparlamentet. Kommisjonen og det danske formannskapetets plan har vært å utlede EUs NDC for 2035 fra et mål på 90% i 2040, som betyr 72,5% i 2035. Trekker man en rett strek mellom 55%-målet i 2030 og målet om klimanøytralitet i 2050 blir nivået i 2035 på 66,3%. EUs miljøministere ble i Rådsmøtet 18. september enige om en intensjonserklæring om at EU vil melde inn en NDC for 2035 i intervallet 66,3 og 72,5% sammenlignet med 1990, at EU vil melde inn en endelig NDC før COP30 og at enighet om 2040-målet bør ligge til grunn for EUs NDC for 2035.

I Europaparlamentet vant partigruppen 'Patriots for Europe' (PfE) saksordføreransvaret for endring av klimaloven, og det gjenstår også der krevende diskusjoner. Saksordfører fra PfE har foreslått å forkaste Kommisjonens forslag, og sentrum venstre og den konservative partigruppen må derfor klare å samle seg om et forslag som kan få flertall for å endelig lande Europaparlamentets posisjon. Europaparlamentet skulle etter planen stemt over saken i begynnelsen av oktober, men det er nå besluttet utsatt grunnet utsettingen i Rådet.

Etter målet er landet blir en viktig oppgave for klimakommissæren å forberede den **klimapolitiske arkitekturen etter 2030**, hvor klimaloven vil legge overordnede føringer for Kommisjonens arbeid med lovforslag. Det er allerede varslet revisjon av flere regelverk, hvor den ventede revisjonen av EUs kvotesystem i 2026 blir særlig viktig. Kommisjonen gjennomførte i sommer en [høring](#) for å informere evalueringen. Klima- og miljøministerens innspill er tilgjengelig [her](#).

Et annet sentralt regelverk fremover blir karbongrensejusteringsmekanismen **CBAM**. I den første forenklingsspakken (omnibus) foreslo Kommisjonen en rekke forenklinger i CBAM-regelverket. Omnibusforslaget har blitt behandlet og forhandlet raskt i EUs institusjoner, og venter kun på endelig godkjenning i Rådet før endringene kan tre i kraft. Samtidig jobber Kommisjonen med flere utfyllende rettsakter til eksisterende regelverk. Kommisjonen understreket i sin handlingsplan for stål og metaller at CBAM må bidra til å sikre like konkurransevilkår og anerkjenner at dagens ordning ikke adresserer flere risikoer for karbonlekkasje, herunder risikoen for karbonlekkasje ved eksport av CBAM-produkter, og nedover i verdikjeden, og risiko for omgåelse av ordningen. Kommisjonen varslet derfor en fremskynding av reform av CBAM som er varslet innen fjerde kvartal i år. En høring for å informere den kommende revisjonen ble gjennomført i sommer, se regjeringens innspill [her](#).

Viktig blir og leveranser på **muliggjørende rammeverk** som støtter konkurranseevnen til europeisk industri og som sikrer like konkurransevilkår og at omstillingen blir rettferdig. Kommisjonens [rene industriplan](#) fra februar i år er EUs plan for å sikre at konkurranseevne og avkarbonisering skal gå hånd-i-hånd, og implementeringen beskrives som avgjørende for å nå klimamålet for 2040. Sammen med presentasjonen av klimamålet for 2040 presenterte Kommisjonen også en [melding](#) om status for arbeidet med den rene industriplanen. På energiområdet pekes oppfølgingen av handlingsplanen for rimelig energi fram som sentral for avkarbonisering. Andre sentrale leveranser som trekkes frem er midlertidig **statsstøtterammeverk** for offentlig støtte til tiltak som fremmer ren industri, CISAF (Clean Industrial State Aid Framework). Målet er å gjøre det enklere og raskere for medlemsland å gi støtte til utviklingen av ren energi, industriell avkarbonisering og ren teknologi i EU. Kommisjonen har og lansert planer for bedre tilgang til risikoavlastende finansiering for avkarbonisering på EU-nivå. Sentralt i den rene industriplanen er den varslede **industrielle avkarboniseringsbanken** som har som mål å mobilisere 100 mrd. euro. Den vil plasseres innenfor konkurranseevnefondet som Kommisjonen har lansert i sitt forslag til nytt langtidsbudsjett, MFF, og skal baseres på

midler fra Innovasjonsfondet, ytterligere kvoteinntekter fra ETS og midler fra InvestEU. Høsten 2025 vil Innovasjonsfondet gjennomføre en pilotauksjon på 1 mrd. euro under avkarboniseringsbanken. EUs **innovasjonsfond** som finansieres av kvoteinntekter fra ETS foreslås betydelig styrket i forslag til MFF.

I Von der Leyens politiske retningslinjer for ny Kommisjon trekkes klimaendringene frem som en av de største risikoene for EUs sikkerhet. En sentral leveranse blir **et integrert europeisk rammeverk for klimaresiliens og risikohåndtering** som Kommisjonen skal presentere i 2026, og som var på [høring](#) i sommer. Rammeverket har koblinger til Kommisjonens konkurranseevnekompass, beredskapsunionsstrategi og strategi for vannrobusthet.

STATUS PÅ MILJØOMRÅDET:

NATURMANGFOLD

Naturrestaureringsforordningen

På naturområdet ligger EU etter for å oppnå målet om 30 prosent bevaring av land- og havområder. Gjennomføring av naturrestaureringsforordningen vil være avgjørende for å oppnå målene.

Selv om naturmangfold ikke løftes spesifikt i oppdragsbrevet til miljøkommissæren så betyr det ikke at dette området er nedtonet. Fokus er nå på gjennomføringen av [naturrestaureringsforordningen](#) i medlemslandene. Kommisjonens arbeider med å få til insentiver for naturpositive tiltak, naturkreditter og naturbaserte løsninger.

Naturkreditter

Kommisjonen la 7. juli frem en meddelelse [HER](#) om naturkreditter i tråd med oppdragsbrev fra kommisjonspresidenten til miljøkommissær Jessika Roswall.

- Meddelelsen gir en oversikt over pågående arbeid med naturkreditter i medlemslandene og internasjonalt og inneholder et veikart for videre arbeid i EU
- Hovedformålet er å få opp andelen privat finansiering for å bevare og restaurere natur i lys av finansieringsgapet for å gjennomføre EUs naturrestaureringsforordning og den globale naturavtalen
- Det er satt i gang pilotprosjekter i flere EU-land (Finland, Frankrike, Estland, Irland mfl)
- Lærdommer skal trekkes fra utviklingen av et marked for karbonkreditter
- Kommisjonen vil etablere en ekspertgruppe for medlemslandene og ulike aktører for å dele erfaringer, fremme samarbeid og bidra inn i arbeidet med en felles EU-metodologi for naturkreditter. Urfolksdeltakelse i gruppen fremheves som viktig.
- På bakgrunn av erfaringer fra pilotprosjektene og ekspertgruppens arbeid vil kommisjonen i 2027 vurdere veien videre, inkl veiledning for bruken av naturkreditter.

Foreløpig er arbeidet med naturkreditter på EU-nivå i en startfase og det gjenstår mange spørsmål og utfordringer før man kan få et frivillig system/marked for naturkreditter på plass. Kommisjonen understreker i meddelelsen at å investere i restaurering av natur er viktig for Europas konkurransekraft, motstandsdyktighet og sikkerhet.

EU har satt av 10 % av sitt budsjett til biodiversitet i 2026/2027 blant annet under den felles landbrukspolitikken (CAP) og i LIFE-programmet og har doblet finansieringen for naturtiltak i tredje land (7 milliarder EUR i 2021-2027). Dette er i tråd med den globale naturavtalen (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework). Offentlig finansiering er likevel ikke tilstrekkelig for å dekke eksisterende finansieringsbehov.

EUs rammeverk for bærekraftig finans er drivere for en omstilling og skaper en standard som næringslivet kan bygge videre på for å være åpne om naturrelatert risiko.

Avskogingsforordningen – avskogingsfrie råvarer og produkter

[Avskogingsforordningen](#) trådte i kraft 29. juni 2023, men ikrafttreden for sentrale forpliktelser som opprinnelig skulle gjøres gjeldende fra 30. desember 2024 ble etter anmodning fra flere hold utsatt til 30. desember 2025 for store selskaper og for små og mikroselskaper til 30. juni 2026. Kommisjonen ønsker å legge frem en ytterligere utsettelse på 12 måneder. Rådet og Europaparlamentet vil mest sannsynlig støtte dette.

Formålet med rettsakten er å minimere EUs globale bidrag til avskoging og skogforringelse, redusere EUs bidrag til klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold globalt. Forordningen gjelder for klima- og arealbruksendringer fra avskoging og skogforringelse i forbindelse med omsetting av soya, storfekjøtt, oljepalme, trevirke, kakao, gummi og kaffe, samt deres avledede produkter, på det europeiske markedet. De råvarer og produkter som ikke imøtekommer kravene kan ikke omsettes. Forordningen gjelder for varer fra både lovlig og ulovlig avskoging, i henhold til opprinnelseslandets lover, og for råvarer og videreforedlete produkter med opprinnelse innenfor og utenfor EU. Relevante produkter og råvarer må være produsert på arealer som ikke har blitt avskoget etter 31.12.2020. Trevirke må være høstet uten å forårsake skogforringelse etter 31.12.2020. Forordningen krever at selskaper overvåker sine forsyningskjeder og må bevise at importen av kaffe, kakao, soya, palmeolje, gummi, storfekjøtt og trevirke ikke fører til avskoging og skogforringelse.

Europakommisjonen har også publisert en «implementing regulation» om inndelingen i risikokategorier (sk benchmarking). Les mer [HER](#).

Kun Russland, Myanmar, Nord-Korea og Belarus er definert som høyrisikoland. EU/EØS (inkl Norge) er i lavrisikokategorien sammen med blant annet Kanada, USA, Kina, Ghana, Kenya, og Vietnam. Alle land som ikke faller inn under lav- eller høyrisikokategorien defineres som standardland. Dette gjelder land som Brasil, Argentina, Indonesia, Malaysia, Paraguay, Bolivia, Demokratiske republikken Kongo mfl.

Kommisjonens veiledning kan leses [HER](#).
EØS-posisjonsnotat kan leses [HER](#).

Forslag til direktiv om jordovervåkning og motstandsdyktighet («soil monitoring law») – enighet i trilogforhandlinger

Rådet og Europaparlamentet ble enige om jordovervåkningsdirektivet i trilogforhandlinger som ble avsluttet 10. april. Denne [enigheten](#) må ennå bekreftes av både EP og Rådet. Miljøkomiteen i EP godkjente teksten fra trilogenigheten i juni med 53 stemmer for, 27 mot og 2 som avsto fra å stemme. Avstemning i plenum i EP er berammet til 20. oktober. Etter lingvistisk/juridisk

gjennomgang må både EP og Rådet formelt endelig godkjenne teksten før den kan publiseres i Official Journal. Dette kan ta noen måneder.

Det er estimert at 60-70% av jordøkosystemene i EU er i dårlig tilstand
I dag er jordforvaltning og tilnærming til jordhelse svært ulik innenfor EU.

Sammenlignet med kommisjonens forslag er teksten fra trilogienigheten utvannet og gir mer fleksibilitet til medlemslandene i gjennomføringen av direktivet. Målet om å oppnå god jordhelse innen 2050 opprettholdes – men er ikke et bindende mål. Det er fokus på overvåkning og etablering av et overvåkningsrammeverk for jordsmonn. Målvordier «sustainable target values» som fastsettes av medlemslandene for hver soil descriptor for å kunne prioritere og gradvis gjennomføre bestemmelser for å oppnå god jordhelse.

De tre EU-institusjonene er også enige om første skritt for å overvåke forekomstene av PFAS og pesticider. Kriterier for å vurdere jordhelse (prescriptors) opprettholdes.

Prinsippene for en bærekraftig jordhelseforvaltning er veiledende, dvs ikke bindende. Disse prinsippene vil bli tatt hensyn til av medlemslandene, men må ikke skje på bekostning av nasjonale vedtak om arealplanlegging (inkl også gruvedrift, bærekraftig landbruk og energiomstilling).

Medlemslandene vil regelmessig vurdere finansielle behov for bønder og skogeiere.
Det er også enighet om en risikobasert tilnærming for å kartlegge, undersøke, og eventuelt iverksette saneringstiltak for forurensede områder.

EØS foreløpig posisjonsnotat: [HER](#).

Kommisjonens forslag til forordning om skogovervåking

Hovedformålet med [Kommisjonens forslag](#) til forordning om skogovervåking fra november 2023 er å bidra til innsamling og deling av tidsriktige og sammenlignbare skogdata innhentet gjennom en kombinasjon av satellittovervåkning og bakkemålinger. Ved å bygge på eksisterende nasjonal innsats, vil rammeverket tilby bedre data og kunnskap for beslutningstaking, inkludert mer oppdatert informasjon om naturforstyrrelser og skogkatastrofer på tvers av medlemslandene. Foreløpig er tilgjengelig informasjon om skogens tilstand spredt og ufullstendig, data om EUs skoger er ofte utdaterte og basert på ulike indikatorer, noe som resulterer i store kunnskapshull.

Rådet (medlemslandene) ble enige om sin [posisjon](#) til kommisjonens forslag i juni 2025. Kommisjonen publiserte en uttalelse i forbindelse med Rådets posisjon som i hovedsak kritiserer det lave ambisjonsnivået. Kommisjonen forbeholder seg retten til å trekke hele forslaget dersom teksten slik den er i Rådets posisjon blir stående i trilogforhandlingene.

Først etter at også Europaparlamentet har en posisjon vil de såkalte trilogforhandlingene kunne starte opp. Kommisjonens forslag ble imidlertid avvist av miljøkomitéen (ENVI) og av landbrukskomitéen (AGRI) i Europaparlamentet 23. september og det vil være avstemning i plenum om dette uken 20.-23. oktober.

EØS foreløpig posisjonsnotat kan leses [HER](#).

Forslag til forordning om planter fremstilt ved hjelp av nye genteknikker (NGT)

Det er fortsatt ikke enighet i trilogforhandlingene om [kommisjonens forslag til forordning om planter fremstilt ved hjelp av nye genteknikker \(NGT\)](#). Det «nye» Europaparlamentet bekreftet sin

posisjon til forslaget 24. april 2024, les denne [HER](#) . Neste trilogmøte er berammet i slutten av september 2025.

Ulvens vernestatus i EU – endringer i habitatdirektivet

[Rådsvedtak om endringer i den internasjonale beskyttelsesstatusen for ulv under Bernkonvensjonen](#) som ble fremmet av EU-kommisjonen i desember 2023 ble formelt godkjent av medlemslandene i Rådet 26. september 2024. EU fremmet deretter forslag om å redusere ulvens beskyttelsesstatus i møte i Bernkonvensjonen i desember. Forslaget ble godkjent (Norge støttet EU), noe som innebærer at ulven flyttes fra vedlegg II (strengt beskyttede dyrearter) til vedlegg III (beskyttede dyrearter). Som en følge av dette har kommisjonen lagt frem tilsvarende endring i EUs habitatdirektiv som nå er godkjent av Europaparlamentet og Rådet (medlemslandene) og publisert i Official Journal. Endringen trer i kraft 20 dager etter publisering.

Habitatdirektivet er ikke en del av EØS-avtalen, men Norge er bundet av [Bernkonvensjonen](#).

SIRKULÆR ØKONOMI

Økodesignforordningen – den første arbeidsplanen er vedtatt

[Økodesignforordningen](#) trådte i kraft i august 2024. Formålet er å redusere negativ miljøinnvirkning i hele livssyklusen til produkter.

Produktdesign kan avgjøre opp til 80 % av miljøpåvirkning til et produkt gjennom hele produktets livssyklus. Forordningen erstatter dagens økodesigndirektiv som omfatter energirelaterte varer og den utgjør kjernen i EUs arbeid for å fremme mer bærekraftige produkter. Forordningen vil gjelde for nesten alle produkter, med unntak av noen få områder som næringsmidler, fôrvarer, medisiner og produkter til bruk i forsvaret. Motorkjøretøy unntas også delvis siden de anses for å være godt dekket av annen lovgivning.

Europakommisjonen vedtok i april i år den [første arbeidsplanen for økodesignforordningen](#) og energimerkeforordningen i perioden 2025-2030.

Arbeidsplanen inneholder en liste med produkter som skal prioriteres når nye krav til økodesign og energimerking innføres. Dette vil fremme produkter som er sirkulære og energieffektive. Stål, aluminium, tekstiler, møbler, dekk og madrasser er produktene på prioriteringslisten.

I tillegg videreføres 16 energirelaterte produkter fra arbeidsplan for økodesign og energimerking 2022-2024.

Lenke til foreløpig EØS-notat: [HER](#) .

Revidert rammedirektiv for EUs rammedirektiv om avfall er ferdigforhandlet

Rammedirektivet for avfall er det overordnede EU/EØS-regelverket på avfallsområdet.

Revisjonen av rammedirektivet er en målrettet revisjon som fokuserer på å redusere matavfall og tekstilavfall. I dag kaster EUs innbyggere i snitt 131 kilo mat og 12 kilo tekstiler (inkl klær og fottøy) pr år.

I det [reviderte direktivet](#) som ble ferdigforhandlet 18. mars setter EU for første gang bindende mål for å redusere matavfall. EUs medlemsland skal redusere mengden matavfall i matindustri med 10 prosent, og med 30 prosent per innbygger samlet for dagligvare, serveringssteder og husholdninger innen 2030 (referanseår 2021-2023). Medlemslandene må iverksette tiltak for å oppnå målene.

Det innføres harmoniserte regler for utvidet produsentansvar for håndtering av tekstilavfall. Tekstilprodusenter må dekke nødvendige kostnader for separat innsamling og videre håndtering av brukte tekstiler og tekstilavfall. Vederlagene produsentene må betale for å dekke disse kostnadene baseres på hvor miljøvennlige tekstilene er. På denne måten ønsker man å skape insentiver for mer bærekraftige tekstiler.

Kommisjonen vil blant annet vurdere finansiering av produsentansvarsordningene og bindende mål for å redusere tekstilavfall innen 31.12. 2029. Kommisjonen vil også vurdere oppdaterte mål for matavfall innen 31.12.2027 for perioden etter 2030 (inkludert behovet for et eget mål om nyttbart matavfall).

Medlemslandene pålegges å etablere utvidede produsentansvarsordninger innen 30 måneder etter direktivets ikrafttreden. Mikroforetak får 12 måneders utsettelse sammenlignet med andre foretak til å følge reglene om produsentansvar.

Miljøkomitéen i EP godkjente teksten fra trilogienigheten 18. mars men den må også godkjennes av plenum, tentativ dato for avstemning er 6. oktober.

Etter at den juridiske språkvasken er ferdig må teksten endelig godkjennes av både EP og Rådet og deretter publiseres i Official Journal før den kan tre i kraft. Medlemslandene må gjennomføre direktivet i nasjonal lovgivning innen 20 måneder etter publisering.

Foreløpig EØS-posisjonsnotat: [HER](#) .

Forslag til revidert kjøretøyforordning - trilogforhandlingene kan starte opp

Kommisjonen la i juli 2023 fram forslag til ny forordning om krav til sirkulære design av kjøretøy og håndtering av kasserte kjøretøy som skal fremme ombruk og materialgjenvinning. Forslaget skal bl.a. erstatte dagens EU-direktiv for kasserte kjøretøy (ELV-direktivet) og direktivet om typegodkjenning av motorvogner med hensyn på ombruk, resirkulering og gjenvinning. Forslaget har som mål å støtte kjøretøysektorens overgang til en sirkulær økonomi; redusere klima- og miljøfotavtrykket i verdikjeden for kjøretøy samlet sett, inkludert gjennom økt ressurseffektivitet for materialer brukt i verdikjeden.

Rådet (medlemslandene) ble enige om sin [posisjon](#) til forordningen 17. juni.

Europaparlamentet ble enige om sin [posisjon](#) 9. september. Trilogforhandlinger mellom EU-institusjonene vil etter planen kunne starte opp i oktober.

Foreløpig EØS-posisjonsnotat kan leses [her](#).

KJEMIKALIER

Europakommisjonen la 8. juli frem en handlingsplan for kjemikalieindustrien i Europa.

[Handlingsplanen](#) inneholder tiltak som skal støtte og bidra til at kjemisk produksjon beholdes i Europa, gi beskyttelse mot urettferdig global konkurranse gjennom handelspolitiske instrumenter og bidra til å styrke etterspørselen etter europeisk produserte kjemikalier. Pakken skal også fremme investeringer i innovasjon og bærekraft.

Det fulgte også med to andre initiativer med handlingsplanen: [en forenklingsspakke \(omnibus\) for kjemikalielovgivning](#)

Kommisjonen har vedtatt en forenklingsspakke for å redusere etterlevelseskostnader og administrativt byråkrati for kjemisk industri, som er forventet å spare industrien for minst 363

millioner euro årlig. Pakken inkluderer blant annet forenkling av merkereglene for farlige kjemikalier (CLP) og presiserer EUs regelverk for kosmetikk.

Forslag om å styrke styringen og den økonomiske bærekraften til Det europeiske kjemikaliebyrået (ECHA Basic Regulation)

[Kommisjonens forslag til ny grunnforordning for Echa](#) skal gi Echa de nødvendige ressursene, fleksibiliteten og strukturelle tilpasningene for å kunne utføre sine oppgaver under et stadig bredere mandat etter opprettelsen som følge av Reach-forordningen (bl.a. klassifisering og merking av kjemikalier, biocidprodukter, import og eksport av farlige kjemikalier, avfallshåndtering og vannforvaltning). Forslaget er sendt til Europaparlamentet og Rådet for behandling og må vedtas av begge institusjoner før det kan tre i kraft.

Pakken med revisjon av EUs kjemikalieforordning og forslag for å bringe klarhet i PFAS-regulering forventes å bli lagt frem av kommisjonen i november 2025.

Leketøysforordningen

EU-kommisjonen la 28. juli 2023 frem forslag til ny leketøysforordning som vil erstatte det gamle leketøysdirektivet. Dagens leketøyregelverk fastsetter kjemiske og fysiske sikkerhetskrav for leker som skal omsettes på markedet i EU og EØS. Bakgrunnen for forslaget er Europakommisjonens evaluering av dagens regelverk og oppfølging av målene fra EUs kjemikaliestrategi. Det ble enighet om teksten i trilogforhandlinger 11. april. Les mer [HER](#).

Vaskemiddelforordningen

Det ble enighet om forordningsteksten i trilogforhandlingene 10. juni. Les mer [HER](#). Teksten er ikke lagt ut ennå og enigheten skal ennå godkjennes av Rådet og Europaparlamentet. Det vil også være en juridisk/lingvistisk gjennomgang av teksten før endelig godkjenning i rådet og EP.

Regelverkspakke “ett stoff, én vurdering”

Det ble oppnådd trilogenighet om pakken i juni 2025. Teksten kan leses [HER](#).

Initiativet ett stoff, én vurdering skal sikre bedre samsvar og øke effektiviteten i sikkerhetsvurderinger av kjemikalier, åpne prosesser og et velfungerende indre marked for kjemikalier med en høy grad av beskyttelse av helse og miljø.

FORURENSNING

Forslag til en forordning som skal redusere tap av plastpellets

Europaparlamentet og Rådet ble enige om [tekst](#) til forordning om plastpellets i trilogforhandlinger 24. april.

Formålet med forordningen er å forebygge tap av plastpellets i hele verdikjeden og redusere utilsiktede utslipp av mikroplast til miljøet. Sammen med forslaget om restriksjoner i REACH-reguleringen for tilsatt mikroplast skal forordningen redusere utslipp av mikroplast til miljøet. Kommisjonen anslår at plastpellets er den tredje største kilden til utilsiktet mikroplastutslipp i EU. Forslaget inngår i EUs strategi for nullforurensning og målet om en 30 prosent overordnet reduksjon av mikroplastutslipp til miljøet.

Det største uenighetspunktet i Rådet har dreid seg om inkludering av maritim transport i virkeområdet. Kommisjonens forslag omfattet kun transport av plastpellets på veier, jernbane og indre vannveier. Enigheten inkludere også forpliktelser knyttet til maritim transport i EU. Det er

allerede bred enighet om at utslipp fra maritim transport bør reguleres globalt og at EU bør arbeide for utvikling av globale regler under FNs sjøfartsorganisasjon IMO der det pågår forhandlinger om tiltak for å redusere tap av plastpellets fra skip. Tiltakene innenfor maritim transport samsvarer med den internasjonale sjøfartsorganisasjonens (IMO) retningslinjer på området.

EØS-foreløpig posisjonsnotat om forordningen [HER](#).

Endringer av vanddirektivet, EQS-direktivet og grunnvannsdirektivet

Vanddirektivet er rammeverket for bærekraftig forvaltning av Europas overflatevann og grunnvannsforekomster, og EQS-direktivet (miljøkvalitet/observasjonsliste stoffer i vann) og grunnvannsdirektivet er utfyllende "datterdirektiver". I oktober 2022 vedtok Europakommisjonen et forslag om å revidere listen over prioriterte stoffer i overflate- og grunnvann. Kommisjonen forslø i 2022 et direktiv fra Europaparlamentet og Rådet om endringer av vanddirektivet 2000/60/EF, EQS-direktivet 2008/105/EF og grunnvannsdirektivet 2006/118/EF. Forslaget innebærer både nye tillegg til listen over prioriterte stoffer, og oppdaterte kvalitetsstandarder for stoffer som allerede står på listen.

Medlemslandene ble enige om sin posisjon på møte i Coreper 19. juni 2024, den kan leses [HER](#). Europaparlamentet ble enige om sin posisjon 24. april 2024 [HER](#) (bekreftelse av tidligere vedtatt posisjon fra november 2023). Det ble oppnådd enighet i trilogforhandlingene mellom EU-institusjonene 23. september. Pressemeldingen kan leses [HER](#).

Europeisk strategi om vannrobusthet

Kommisjonspresident von der Leyen varslet i sine politiske retningslinjer fremleggelse av en helhetlig strategi for vannrobusthet. Kommisjonen la frem denne 4. juni.

- Hovedelementer i strategien er: gjenopprette og beskytte vannets kretsløp, bygge en vannsmart økonomi i EU som støtter opp om en konkurransekraftig vannindustri og å sikre rent og rimelig vann og sanitære forhold for alle.
- Vannressurser kobles i økende grad til Europas sikkerhet, kriseberedskap og klimatilpasning.
- Mål om å minst 10 % mer effektiv vannbruk innen 2030
- Strategien fremhever sirkularitet som avgjørende, gjennom ombruk av vann i landbruket, energiproduksjon, industrielle prosesser og i byggebransjen. I dag gjenbrukes kun 2,4 % av vannressursene i EU.
- Vannrobusthet vurderes også som viktig for næringslivets konkurransekraft. Europa er verdensledende innenfor vannteknologi og har 40 prosent av patentene på området.
- Selv om første prioritet er å gjennomføre eksisterende regelverk varsler kommisjonen evalueringer av regelverk/regelverksendringer som er relevante for vannforvaltning

Vann med god tilstand er avgjørende for naturen, menneskene og økonomien, men flom, tørke og vannmangel øker i Europa og forårsaker skader for milliarder av euro. Til tross for EUs sterke vannregelverk (Norge har innlemmet vanddirektivet i EØS-avtalen) truer økende press fra klimaendringer, forurensning og tap av naturmangfold vanntilstanden.

[Strategien](#) vil kreve innsats på flere områder. Samtidig med strategien ble det også publisert [veiledning](#) for gjennomføring av prinsippet "Water Efficiency First" som inneholder et mål om

minst 10 % mer effektiv vannbruk innen 2030 (f eks gjennom ombruk/gjenbruk av vann) og med veiledende prinsipper for å redusere vannforbruket.

Strategien legger for øvrig ikke opp til en "one-size-fits-all"-tilnærming fordi vannutfordringene varierer fra land til land.

Behovet for en «fjell til fjord» tilnærming («Source-to-sea») understrekes i strategien. Økt bruk av naturbaserte løsninger for å skape robusthet mot effekten av klimaendringer (tørke og flom) fremheves. Full gjennomføring av EUs omfattende regelverk (vanndirektivet, flomdirektivet og naturrestaureringsforordningen) er viktig for å gjenopprette vanntilstanden.

Farlige kjemikalier som PFAS (evighetskjemikalier) fins i EUs vannforekomster med skadelige helseeffekter som vurderes å koste mellom 52 og 82 milliarder EUR pr år. Kommisjonen ønsker å lansere offentlige/private partnerskap i 2026 for å rydde opp i forurensing fra PFAS («evighetskjemikalier»).

Havpakten

Kommisjonen la 5. juni frem en kommunikasjon som svarer ut målet om å etablere en havpakt, jf VdLs [politiske retningslinjer](#) for denne kommisjonsperioden. Se [lenke](#) og [pressekonferanse](#).

Havpakten gir en oversikt over ulike pågående og nye satsinger innen havrelatert politikk. EUs føre-var tilnærming til utvinning av havbunnsmineraler videreføres, men bunntråling i beskyttede områder omtales ikke.

Havpakten skal sikre en helhetlig tilnærming til all havrelatert politikk i EU og skal støtte opp om prioriteringer. Rammene for en slik helhetlig tilnærming beskrives i pakten. Videre i havpakten beskrives «New Flagship Actions» og prosjekter for de ulike overordnede temaene. Det foreslås også utarbeidelse av en «Ocean Act» i 2027 som blant annet skal sikre rammer for en helhetlig tilnærming til havrelatert politikk.

RÅDET

Det er blitt avholdt tre miljørådsmøter: 27. mars i Brussel og 17. juni i Luxembourg under det polske formannskapet og et under det danske formannskapet 18. september. Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen deltok på møter i Brussel i tilknytning til miljørådsmøtet i mars, bl.a. frokostmøte i «Green Growth Group», en gruppe klimaambisiøse land som møtes i forkant av rådsmøtene. Han hadde også møte med likesinnede land på kjemikalieområdet og innspillsmøte med et utvalg norske næringslivsaktører i Brussel om klima- og miljøpolitikken i EU fremover. Han var også vertskap sammen med barne- og familieminister Lene Vågslid for et seminar på EU-delegasjonen om ikke bærekraftig netthandel.

Norge deltok på uformelt miljøministermøte i juli i Aalborg, ved statssekretær Kristoffer Hansen. Blant temaene som ble diskutert var 2040-mål og EUs NDC for COP30, klimaarkitektur etter 2030 og rapport om EUs miljøtilstand og EUs 8. miljøhandlingsprogram.

Danmarks formannskapsprogram

Sikkerhet, konkurransekraft og grønn omstilling er Danmarks hovedprioriteringer under formannskapet. Danmark sier at den grønne omstillingen fortsatt må opprettholde ambisjonsnivået samtidig som EUs konkurransekraft, forsyningssikkerhet og uavhengighet av russisk gass sikres. EU må levere på omstillingen til et klimanøytralt samfunn innen 2050 (som er

det overordnede målet i den grønne given). Programmet for det danske EU-formannskapet kan leses nederst på den offisielle nettsiden [HER](#)).

Prioriteringer på klima og miljø (på s. 41-43 i programmet)

- Forhandlinger om et 2040-klimamål som nedfelles i klimaloven og enighet om EUs nasjonalt fastsatte bidrag for 2035-mål som utledes fra 2040-målet og er i tråd med det langsiktige temperaturmålet i Parisavtalen er prioritert slik at det kan sendes i god tid før COP30 i Brasil.
 - Revisjon av EUs kjemikalieforordning Reach (legges frem i 4. kvartal i år)
 - Sirkulær økonomi: arbeide for trilogienighet om kjøretøysforordningen.
 - Starte diskusjonen om EUs miljøpolitikk frem til 2030 basert på EEAs rapport "Europe's Environment 2025"
 - Revisjon av Inspire-direktivet
 - Arbeide for enighet om skogovervåkningsforordningen
 - Rådskonklusjoner om strategien om vannrobusthet på miljørådsmøtet i oktober
 - Havpakten: ferdigstille direktiv om bevaring om bærekraftig bruk av marin biodiversitet (gjennomføring av BBNJ-avtalen i EU)
 - Bioøkonomistrategien (legges frem i 4. kvartal i år)
 - Evt andre regelverksforslag knyttet til natur som en del av forhandlingene om EUs langtidsbudsjett 2028-2035
 - Internasjonalt arbeid: EUs posisjoner til klimakonvensjonen/COP30, CBD og GBF-rammeverket, plastforhandlingene, UNEA
-